

San 22 nan Okutoburukalo - san 1994
A songo: DOROME 10 - N° 273

Kibaru

A be bo kalo o kalo "AMAP" ka yamaruya kono - Haké : 16.000
"AMAP" Kuntigi : Gawusu DARABO - Dilanbagaw ni Sebenbagaw kuntigi : Nanze Samake

walenumandon

Mali nemogow ye naniya min siri ninan, ka yéremahoronya sanyelema seli kerenkeren k'a bila taasi ni walenumandon ani bonyamasegin minen kono, ka taa yéremahoronya ninibaga follow ma, okéra hakili numan wale ye dinc kono bi, min b'u yérew kunnawolo, ka laban ka faso bée kunnawolo.

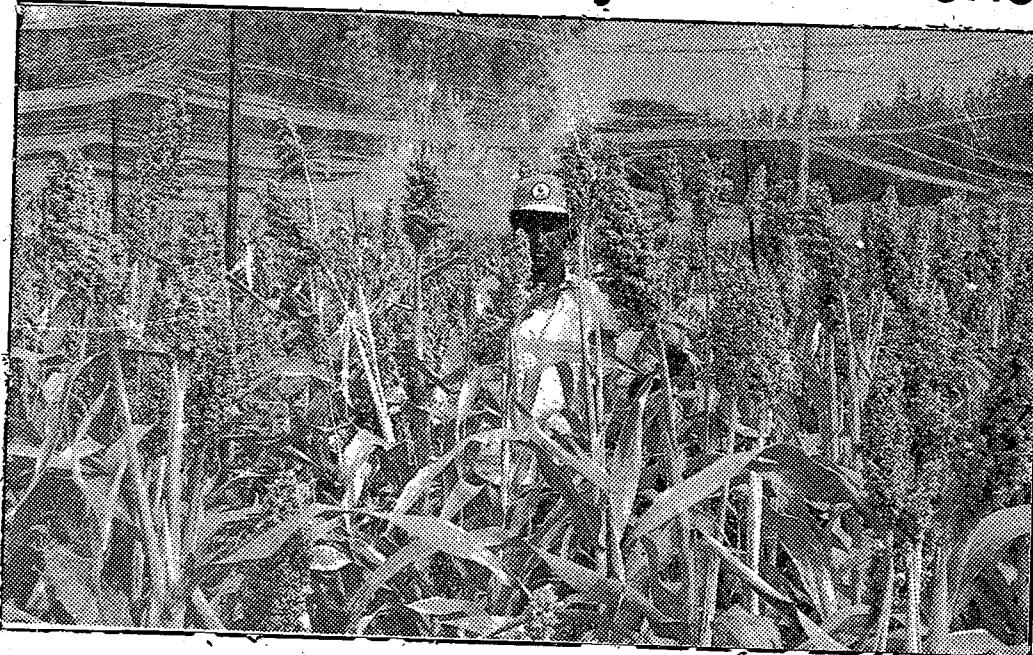
Hate ! Ala ka hinc Filidabo Sissoko la, ani Mamadu Konate ni Modibo Keyita ani Amaduni Diko n'u töngow, ni mogdow y'a miiri ko nire keru ko pewu, olu poyilen file bi faari k'u jo bi tile politiki nemogow nekkor, k'a sababu k'u ka kunun yéredon walew ye.

Filidabo Sissoko, Mamadu Konate ani Modibo Keyitaw kera fasokonc misaliw ye bi. Misali ye fen ye, min ka kan ka don, ka faamu, k'a korò lakika don, walasa nafa ka soro a la. Mali yéremahoronya ninibaga foloninna ma faso danbe ke boloko fe fen ye don si. Uye jama ka here k'u haminankow ye su fara tile kan. U ma danbe bila kerefe tile kelen.

Yéredon yére jaatikoson, bée lajelon, k'a ta nemogow la, n'olu ka kan ka ke misaliw ye jama je, ka se ka mogow fara hogon kan sanga ni waati bée, fasobaara la; ka n'a bila fasoden tow la, a ka kan, bée ka baara ke ni faso danbe ye, min ye folo nemogow korota Mali ani Afiriki kono.

Badama Dukure

Sumansikow sariyaw Mali kono

Nafaba be sumansi neli n'a nebaliya la, cikela ka suman sorota labugunni na. N'a ka ni, suman sorota be se ka caya fo ka se 40 ma 100 o 100 kan. O siratige la, minisiri jekulu ka laadala tonsigi do senfe, u ye feere dow naniya siri min bena laje Mali depiteso mogoyamarualenw fe, k'a ke sariya ye min bena labato senekelaw bée fe.

Sumansi seneli, a feereli, a ladonni n'a laboli jamana kono an'a kokan, a segesegeli k'a je n'a nebaliya don, ani sumansi minnu baju be baganw na walima jiri werew la, nin bée bena waleya sariya hukumu kono. Minisiriso minnu ka baara nesinnen don senekow ma ani baganmarakow ni yorow lakananikow, olu de bena yamaruya sebenw di mogow ma, minnu y'a don k'u be se ka sumansisene sariyaw matarafa.

Sumansi ye mun fen suguya ye ?

- Sumansi be se ka bo baganw na, a be se ka ke u nенама ye walima u lawajiw n'u pogonaw minnu be se ka bagan siyaw barika, k'u yiriwa. O baganw be se ka ke sokonc baganw ye, walima danfen werew, i n'a fo : jegew ni kono.

- Sumansi be se fana ka bo saman ni jiri suguya werew la, a kera filori walima kungo kono jiri werew ye.

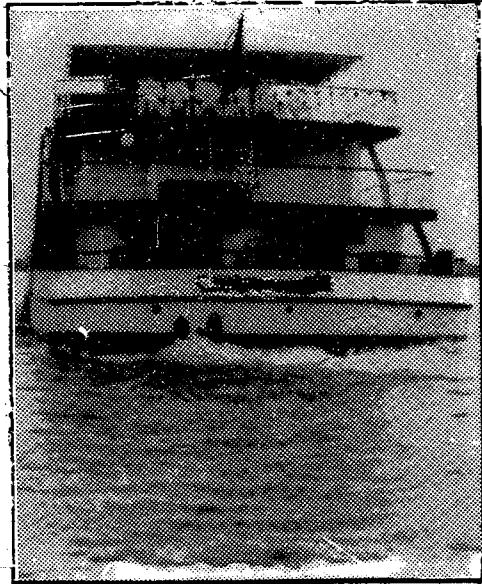
A jirala tonsigi in senfe, k'a mana ke sumansi suguya o suguya ye, a dilanni n'a ladonni n'a laboli jamana kono an'a kokan, ko nin bée bena laje ji nemajolen na k'a je n'a nebaliya don.

Ni sumansi fen o fen ma dilan sariya talen hukumu kono, o be mine a tigilamogow la, k'u jeni. O temennen ko, o sumansi suguya dilanbagaw be nangi sariya fe foka se kasoladon ma min kuntaala be tali ke sariya sosocogo la wa alaman be bin u kan, k'a ta sefawari 50.000 la fo ka se 100.000 ma.

Keneké dōw binna «Zenerali Sumare» kan

Mali jikankurun min togodalen don Zenerali Sumare la, mogosidonbali dōw binn'o kan, arabadon, san 1994, okutoburukalo tile 5.

Keneké minnu binna baton in kan, a kera don kofolen in walaha waati la, Tasayi dafela la.

U ye mugu ci kurunba in n'a kono mogow la.

Mali minisiriso min ka baara jesinnen don jamana marali n'a lakanani ma, o y'a jira ko mogosi ni ma to kasaara in na, nka mogo 3 nogon joginna doonin.

Minisiri ka foli la, Mali sorodasiw ye binkannikela ninnu nogon, oy'a soro baton ma jo. A temenna n'a ka sira ye, k'i kunda Moti kan. Minisiri y'a jini mogow fe, u k'u hakili sigi. U kana fen ke folo keletigela ninnu na, bawo sorodasiw bena mone b'u la, ni Ala sonna.

Nin y'a siye filanan ye, mogo murutilenwka geleci Malibaton fila la. Folo tun ye jikankurun ye min togodalen don «Kanku Musa» la. O kera san 1994, utikalo temennier, ka kurun in to boli la Buremu ni Temera duguw ce. A jirala ko batonkono mogo 13 nogon de joginna o senfe.

Kangaba

San 1994, Setanburukalo tile 8, tonsigi do kera Kangaba min nemogoya tun be komandan Siyan Dunbiya bolo. Kene in tun denbayalen don ni dugu yiriwali jekulu mogow ye ani pariti politikiw ka cidenw.

Nogonye in senfe, komandan ye kunnafofi jorjow di mogow ma, u ka dugu yiriwali ton ka nafolo dondaw kan san 1994 kono, ani k'a jini u bee fe, u ka san were nafoloko feerew tige nogonfe ani yiriwali wale minnu be se ka boloda kubeda dugumisenw kelen-kelen bee fe.

Min ye san 1994 nafoloko ye, komandan y'a jira k'u tun ye jatemine min keuka kubeda baara bolodalenu nafoloko la, o nafolo kasabi tun ye miliyon 113 ye; foyi ma soro min na ni miliyon 3 te. O yoro la, a ko ni wari te, yiriwaliko kuma te se ka fo.

Lajekelaw y'a jira k'u ben'u cesiri foroba nafolo sorojiko la dugudenw fe ani k'u donda walew bee laje ji nemajolen na. O ko, u ye foli ni walejumadon lase kenereye demeke jekuluw ma, i n'a fo : «G.A.D» ani «Pilan enterinasonali, u ka deme kotigebaliw la kangaba yiriwali sira kan.

Tonsigi kuncé kene kan, komandan y'a jini kangaba kubeda mogow bee fe, k'u k'u jija u ka fasodeniyumanya fe, k'ocesirijala jija, n'oteu ka bongola be geleya. N'a fora ko duguw bee k'u yere ta, fo lenpow ni wusuru were minnu jinin don u fe, u k'o sara a saracogo n'a waati la.

Arajo Mali kuntigi ka taama

Laje do baaraw jesigi kadara kono Malikungokoncarajowyiriwali siratige la, min bena ke san 1994 nowanburukalo, Arajo Mali nemogoba Abudulayi Sidibe taari nedu Lono kungokonc arajoso kan.

Abudulayi Sidibe ni Lono arajoso «Cesiri» n'ecow ye n'ecow kumajogonya ciyakeda in geleyaw kan ani ka feerew boloda, arajoso in yiriwali la.

Hakililajigin siratige la, an b'aw ladonniya ko Lono arajoso min togo ko «Cesiri», a jora ni dije demeke jekulu do ka deme ye, n'o ye «ACCT»

ye, min ka baara jesinnen don donnia ni seko ni jekabaara ma. «ACCT» ye sefawari miliyon 72 de don «Cesiri» labaarali date, min y'a ka laseliw damine san 1994, marisikalo la.

«Cesiri» arajoso laseliw be men kilometre 100, nogon ni Lono ce. O laseliw sinsinbere ye kunnafofi ye, minnu be senfe, bagamara, senekelaw ka jurukow n'u ka yere labentonkow n'u ni kene ya walew kan.

Torokorobugu musow be k'u sigiyorow lakanan

Segennabo nakoba do labenna Torokorobugu musow fe, u ka kin kono. Muso 1000 de farala nogon kan ka ton do sigi Torokorobugu, min ka baara bera jesin u sigiyorow lakanan ma. Nakoba in labenna kin sugu masurunnya la. U y'a koori ka jirisun 400 turu a kono, ani filori tugun 29. Sigilanw bilala a yoro camanna, walasa kinkono mogow be se ka taa fine duman sama yoro min na, k'u yere lafiya.

Torokorobugu musow sera kabaara in ke ni Faransi ni Olandi jamanaw ka lasigidensow ka deme ye, min nafolo kasabi taar'a jo sefawari miliyon 7 la. Torokorobugu musow ka ton in min be wele ko «I.F.P.E», a kuntigi Madamu Mayiga Kadji y'a jira kunnafonilaw la, k'olu ka jekulu ye nin yoro taari kelen ni tila dilan walasa a be se ka ke u ka kin denmisew ka nogonkunben yoro ye ka t'u segennabo ni d'enkili dumanw ye, k'u ni daamu bo.

«I.F.P.E» yebaara camankate men, i n'a fo jirituru Torokorobugu, Bakojikoroni, Dawudabugu ani Semakoro kinw kono.

Jekulu in ka naniya sirilenw do fana ye Mali musow ka jetaa n'u ka yiriwaliye walasa u ka se ka fen do k'u yere ye, k'u ka doni do b'u cew kan.

A jirala k'o ye fen ye, min be se ka muso horonya a ce fan fe, o fana k'a don ko joyoro b'a la du ni dugu ni jamana kunkow jenaboli walew la.

O siratige la «I.F.P.E» ye sefawari miliyon ni tila nogon juru don u ka ton muso 108 la, walasa u ka se k'u bolomayelema n'o ye, cogo min, u yere na se k'u jo n'u ka musaka dogoman ye musoya walew la.

«I.F.P.E» tondenw ye feere boloda falajesema foroba nakolabenni na, n'u tilala Torokorobugu ta la.

Dorogu kelenli dñe kono

Djne jamana horonyalenw ka tonba «ONU» bolofara fila ben'u fanga fara nogon kan dorogu kelenli siratige la dñe tonkun naani bée la.

Bolofara folo min ka baara jesinnen don kalanko ni seko ni dñko ma, n'o be wele ko «UNESCO», o ni bolofara min ka baara jesinnendon doroguko kelenli n'a segesegeli ma dugukolo kan, n'o ye «PNUCID» ye, olu y'u bolono bila benkansében do la min bëna kunnafoniw falen-falenni nogoya u ni nogon ce dorogu taliko la dñe kono ani hadamadenw be se ka ladamu cogo min na, walasa k'u kisi dorogu n'a masibaw ma.

Jekulu fila ninnu ye feerew dabali jekabaara sira kan walejugu in konna kadara kono, janko dñe jamana horonyalen kuraw kono, faantanya kelen don ka minnu funankeninw jesindorogu ma, i n'a fok'o de ben'u deme k'u bo faantanya dinge kono. Jamana horonyalen kuraw kerefe, Irisila jamana koro min tila - tilala, o mogow ta kelen don doroguko la bi, misigenna kura ka misigenye, bawo olu ta ye an ka taa ye, hali kofileli t'a la.

Jekabaara benkansében in kono «ONU» bolofara fila ninnu ni nogon ce, a jiralen don ko «PNUCID» de ben'ajoni doroguko kelenli musakaw bee ye. «UNESCO» joyoró bëna ke feere bolodalenw waleyali ye hadamaden halakili wale in kelenli siratige la.

Kabini san 1971, a jirala ko «UNESCO» be k'a seko damajira ke hadamadenw ladamuni n'u kunnafonini na doroguko kasaara dogoyali la.

Kodiwari

Liberiyaka mogo 30.000 minnu bolila fadenya kelenje, olu taar'u nemadogo Tabu dugu la, kodiwari

jamana kan, min ni Kodiwari faaba Abijan ce ye kilometre 400 ye, tilebin fe.

Liberiya kelenli in kera sababu ye ka mogo 240.000 nogonna laboli ka taa Kodiwari nin y'a san 5 ye.

Liberiya fadenya kelenli fanga nof kabini san 1989 kera mogo 35.000 bolili sababu ye ka taa Lagine jamana kono. Liberiyaka minnu siranna balawu ne ka taa lagine kabini sitane in damine tumafosisan, o hake ye mogo 500.000 ye.

Ajirala ko minnu bolila ka taa Tabu, o fanba ye denmisenniye, minnu naliye Tabu duguturu a kunjugu kan. Kereciyen dñe mogo minnu y'u caman bisimila, o nemogow ka foli la, orobine kelen ni sutura ngen fila de sera ka soro Liberiya mogo bolilen 1300 ye. Okerefe, u ye lakolisow ban n'u sigilan tow ke u ka tobilike dgoow ye.

Liberiyaka bolilenw siyorowyekalanso konolawye ani kereciyenw ka batolike joyoró werew.

Faantanw cayara dñe kono

Djne kono, segenbaatow ni kolibaatow hake be ka lawere don o don ni sentan 70.000 ye. Nin kunnafonidibaga ye langilew ka hadamadenya jekulu do ye min togo ko : «ACTIONAID».

Jekulu in y'a jira ko sanni san 2000 ce, hadamaden miliyon 700 tena ji saniyalensorok'umagone; denmisen miliyon 100 tena se ka taa lakoli la. «ACTIONAID» ka foli la, ni feere ma jini joona sanni san 2000 ce, mogo miliyari kelen ni tila bëna balo bolokolonya tan - ni - fila la. Jekulu in ye jatemine ke faantan jamanaba 20 kono Afiriki ni Azi ni Ameriki woroduguyanfan fe.

Sariya Segenbaato ka kiiri musakako

Jamana lataama bolo ye saba ye. A folo ye fangaso ye. Filanan ye depiteso ye. Sabananye sariyasoye. Asaba beedulonnen be nogon na. Nka, walewlatemennina, danfarab'u ni nogon ce. O danfara y'u bée kelen - kelen ka sebaaya ye, u ka baarada la. A kelen si ka sebaaya te boli doweré kan. A bée n'a joyoró don, wa, do te se, ka do boloda, cogo si la.

Fangaso min be mogow lase sariyasoye, o fangaso kelen de be kiiriwariko jate mine, k'a sarakun, a saracogo, a haken'a dondaw bée dantige. Tiribinali baarakelaw be tali k'o jate de kan, ni mogoser'uma. Ayelimali se t'u ye, a dagalen t'u ye, a yamaruya t'u bolo. Ni wari b'i bolo, i ka ko be nanabo. N'a t'i bolo, i be wuli, k'i jo wali, k'a ko dabilo.

Misaliko siratige la, wale nenabó seben fosi te lodon, tiribinaliso folo doron kono, ni sefawari dorome 1.000 ma sara. A sowdun be saba bø, minnu be nogon je.

Furusa seben ye dorome 2.000 ye. Juruko seben ye dorome 1.000 ye, ka tila, ka dorome kelen ni tama fila sara, juru saralen dorome 20 kelen bée kan, n'o ye (7%) ye. A wari sarayoró ka ca, dantigeli ma, wa, doboliko kuma t'a la.

An be sefako waati min na sisan, ni faamaw ma nogoya don kow la, kiiriwariko kelen be kongango ye, segenbaato caman bolo. Hali fangaso ka bolomademeli min b'a kola, dow t'u yere bila, o sira kan, k'a masoró, bée y'a dñ, k'a segen ka bon, wa, ko nafa t'a la. Olu bée de ye wale nogoyataw ye, walasa, sariyasoye k'a ka baara ke, ka soro mogo toorolenw jore kana k'u la, wariko siratige la.

Segu kasoladen dōw bolila

A jirala ko hakilisigi fansi te Segu dugukono, Ala ni kojugukelaw cayali fe, n'u be mogow bōne u bolofenw n'u ni na.

An hakili la, aw ma ninne binkanni ko, minkera Zogofina dugukono kejeké maramafentigi dōw fe. Segu polisiw n'u ka minentanya bēe, u sera k'u tege da mogofagala ninnu kan n'o ye Usumani Jara ye ani Yubayiri Dako ni Piyeri Sangare.

Segesegeli kofe, a yera k'a fo ko kasoladenwdon minnuntun ma labila foloyere. Usumani ni Yubayiritunye soneli ke ni maramafenw ye.

Min ye Piyeri ye, o tun ye Sidi Jara togo dō bōne a ni na kélé senfe.

Polisiwy'u mine tugun ka t'u datugu Segu kasobonba la. Tile 4 doron, u minenikofe, san 1994, okutoburukalo tile 7, polisiw taara bali Piyeri Sangare mogofagala la, a be dole min na Segu mison na, a ye Sidi Jara faga yorokelen minna, o dōcōso kono.

Komokili feereta

Zapon funankenin dō, min si be taa san 34 na, n'a te baara la wa juru kelen k'a kan fa dewu, o y'a kōnōnakurunin kofo mogow ye, minnu mago b'a la, k'a b'a feere sefawari miliyon 110 ma.

A ye sēben dilan a la, k'a noro-noro, Zapon jamana faaba, n'o ye Tokioye, o telefonisoninw bēe da la, k'a yere sōroyoro fo bēe ye.

A jirala ko funakenin in ma sanbaga sōra komokili na. Mogofila doron de y'u kanbo a ma, ce kelen ani muso kelen, wa ceyel layidu d'a ma, k'a be taa, nka o ka folen ma bo, bawo o ma taa tugun. A ni muso ta kera joli benbaliya ye; i ni mogo min joli te kelen ye, o komokili te se ka don i la.

Ka bō Iran

San 1994, okutoburukalotile 7, dōrogu feerela dō minena Zayedan pankurunjigin kene kan, n'o ye Iran dugu do ye.

A jirala ko polisiw b'a mine waati min na, o y'a soro, dōrogu min togo ko «Opiyomu» o kilo 1 ni tila de tun b'a furukono. A yedōrogu in bila fēn dōde kono, k'a kunun walasa polisiw ni duwanew kan'a dōn.

Iran fangaso mogow ka foli la, nin y'a sijne filanan de ye dōgokun kelén kono zayedan polisiw ka dōrogu feerela mine.

Sijnefolokera, san 1994, okutoburukalo tile 4. U ye mogo min mine o la «opiyomu» garamu 800 de tun b'o kono.

Fangaso mogow y'a jira ko k'a ta san 1994 marisikalo tile 21 na, ka t'a bila setanburukalo tile 21 na, dōrogu tōni 74 ni kōminena dōrogu feerelaw la, ka tege ke u mogo 10.000 la.

Sariyadōbe Iran jamana kono, min be boli dōrogu feerelaw n'a sanbagaw kan fo ka taa se u fagali yere ma, ni dōrogu «Eroyini» garamu 30 ni ko walima ni «opiyomu» kilo 5 ni koyer'u bolo.

Den dō y'a fa faga Zayiri

Zayiri jamana kan, funankenin dō y'a fa sēbe jogin ni bije ye, k'a sababu ke a ka «ekizamen» sōrobaliya ye, a ye min turu d'a fa kun, k'o jalaki, k'a ye subagaya ke walasa ale kana jēsōra a ka kalan na.

A jirala ko joginda in kera Tayeye fa sata ye dōgotoroso la. Nka sanni fa ka sa, a ye sēben dō laben, a y'a jira min kono, k'a t'a fe hali kala k'a denke Tayeye wagasi; wa a t'a fe fana fangaso k'a nomine.

Fa kotugun k'ale den ma nin baarak a yere ma, ale juguw de ye Tayeye bila nin baarajugu in na. O kōson a te jigin a la, wa a yafar'a ma fana. Polisi yerew kōnōafililenba don,

barisa u t'a dōn u ka kan ka min ke tuguni Tayeye fa ka yafa kofe.

Dugujukoro mugukisew bē ka Afiriki ka netaa sumaya

Dugujukoro mugukise miliyon yirika minnu donnem don Afiriki jamana caman kono, kélé sababu la, o kelen don faratikoba ye bi, min be ka hadamadenya wale caman tiimeli lasumaya ani ka balan don cike ni soro yiriwali la Afiriki jamana ninnu kono.

A jirala Itali kejereye jekulu dō fe min togo «C.I.E.S» lajeba dō senfe min kera Zinbawe faaba kono, n'o ye Harare ye, ko dugujukoro mugukise miliyon 30 jesenna Afiriki jamana 18 dugukolo jukoro.

Dijne jamana horonyalen ka tōba «ONU» bolofara «PAM» min ka baara jēsinnen don sumanko ma ani ka bolo lase mogow ma, keledagaw bē ka minnu bila kōng ni nani na, o ka jate la, dugujukoro mugukise hake min be Angola jamana dugu jukoro, o b'a ta miliyon 10 na fo ka se miliyon 20 ma. Mozambiki jamana fana ta be baa keme yirika bō, u be ka minnu labo dōcōnin-dōcōnin, walasa dan ka sigi a masiba la, ka sene ni soro yiriwali lateliya jamana in kono.

Hadamadenya jekuluw wajibiyalen don ka deme lase dugujukoro mugukise jamana mogodegunnenw ma sanfekurun na, bawo n'u k'u be duguma siraw ta, u tena kisi dugujukoro mugukisew masibaw ma.

Madu Samaké balikukan
karamogo
Nabilabugu (Bila mara la)

Kibaru Kanubagaw n'a kalanbagaw kuma yor

Maana

Nin kera Tarawelete dɔye. A terike ka seneke juru tun b'a la; a taara k'a be t'o juru sara. Tarawelete taar'a buranmuso soro a ka tiga foro la. Aburanmuso ko : n buranke, i nana tile nka tiga foro la wa ? Tarawelete maloyara, a ko: owo ! Buranmuso wulila ka taa dege dɔ laben, ka n'o sigi, nk'a ninena galama ko. A ko buranke ma, n kono, n be taa galama ta ka na. Buranke kɔrɔtɔra a buranmuso kɔrɔ, k'i da biri dege in na k'a min. Buranmuso nana bal'ala, a siranna k'a maloya, ka sin ten kɔrɔ k'a kun turu dege in na, ka wuli, k'i jo. A k'a buranmuso ma, n'i y'a ke ten, n b'i lasiran sisan.

Bala Jara
Dani-Keleya (Buguni)

Ka bo Dugan

Nin letere sebenaga ye Burulayi ani Kulu Jara ye ka bo Dugan. U ye kumakɔrɔma in ci Kibaru nɛmɔgɔso la k'a da Kibaru kalanbagaw n'a lafasabagaw tulo kan, walasa u k'a jaabi. Letere cibaga ninnu ko : «N'i kera fentigi ye cogo o cogo walima ni segen binn'i kan cogo o cogo, k'i b'i bolofen be feere fo fən kelen. Sege

fosi te se dijne kono, k'i bila o feereli la. O ye fən jumen ye ?». U ye foli bila Bala Konare ani Jokolo ani Falan Jara ma Dugan.

Burulayi ani Kulu Jara
ka bo Dugan

Ka bo Tasona

Mudi Samake ye bataki dɔ ci «KIBARU» ma, ka «KIBARU» kanubagaw n'a lafasabagaw ninika fən saba la, ni min b'a fən saba in sidɔn, a b'a nini o tigilamogɔ fe, a k'a jaabi.

- A folo : Tubabuw ye san joli ke ka Mali mara ?

- A filanan : Farafin jamana jumen folo y'a ka yɛremahɔrɔnya ta ?

- A sabanan : Afiriki jamana jumen dilannendon, k'a yiriwa kosebe nitow ye ?

An balimaw, aw be se ka nininkali ninnu jaabi bataki kono, aw be se ka min lase «KIBARU» nɛmɔgɔso la walima arajo Mali

Mudi Samake
Tasona Falo (Bila Kubeda)

Ka bo Nabilabugu

Nin seben in kɔnɔkumaw nɛsinne be jamana nɛmɔgɔw ma. Ne Madu Samake be foli k'u ye u ni foli min ka

Ponpu pedalima «ATI»

Saheli jamanaw seneke law bεe lajelen hamie ponpu pedalima «ATI» sɔrɔli ye, k'a masɔrɔ cikeminen min don, a ka ni, a kolo ka girin, si b'a la, w'a baara fana ka nɔgɔn.

ponpu pedalima folɔ dilanna Bangiladeshi jamana de kono. Nka an be don min na, i ko bi, Mali bololabaa raketlaw be ponpu pedalima in dilan ni kɛnereye demekɔjekulu «ATI» ka deme ye, n'o ye lamerikenw kaciakeda dɔye min be cikeminenw n'u nɔgɔnnaw laben kabən ni farafinna jamanaw cogoya ye.

Kɛnereye ciyakeda in min sigilen be Mali kono, ale de bəna ponpu pedalima in jensen jamana tonkun 4 bεe kono, lamerikenw togo la. Ponpu pedalima in be se ka ji litiri 7000 sama lere kelen kono. Wa o ji hake fana be se ka dugukolo seneba ametere kene 1,5 son lere fila kono. Ponpu pedalima in be se ka ji fili sanfe fo ka se metere 7 nɔgɔn ma. A labaarali ka nɔgɔn kosebe, bawo baliku fara denmisən kan, bεe be se ka baaraké n'a ye.

Kɛnereye ciyakeda in kuntigi n'o ye Madamu Loriyana IRIKARELI DANBELE ye, o y'a jira k'u be ka feere nini ponpu in bolola dilanni la. N'o ye nesɔrɔ, o tuma u b'a suguya fila bεe jensen walasa nako baara sɔrɔ be se ka lawere cogo min na an ka dugubaw n'u laminiw la.

kan.

An be Ala tanun ! Ninan sanji sɔrɔla. Nka n kamana gannen don nson binkannikela cayara jamana kono. Beε je b'a la, a ko be ka juguya ka t'a fe. Walasa jamanadenw ka ninakili dɔɔnin n b'a nini jamana nɛmɔgɔ fe kiiriw ka tige ni kurane kumakan ye, k'an ka lahara nogɔya. N'an y'o sira ta, binkannikelaw ni yurugu- yurugu mɔgɔw be dɔgɔya. Ala sago jama sago.

Madu Samake Balikukarajamogɔ
Nabilabugu (Bila mara la)

Ka bo Buraba

Nin ye bataki ye ka bo Mamadu Sangare yorɔ, n'a sigilen be Buraba-Tabakɔrɔ. Hakilijakabo kuma dɔ de be a seben kono, k'a da Kibaru kalanbagaw n'a lafasabagaw tulo kan.

Ako : «nin kera cekɔroba dɔye. A ye litirisaba bidɔn kelen ani litiriduuru bidɔn kelen d'a denke na, k'a ka taa bada la walima kɔlɔnda la, ka litirinaani ji suman litirisaba bidɔn na, k'a ke litiriduuru bidɔn kono, ka na n'a ye»

Mamadu Sangare b'an nini ka yala o be se ka ke cogo di ?

Mamadu Sangare
Ka bo Buraba-Tabakɔrɔ

Ka bo Jumanzana

Nin ye seben ye, min bora Fanta Fonba yorɔ ka bo Jumanzana Kumoja min be Fana mara la.

Fanta kumakɔrɔma dɔb'a bolo k'a da Kibaru kanubagaw tulo kan:

«Ce 4 be dijne kono. A ce 4 bεe ladogɔnin, o ye fala ye. Fa t'a fe, ba t'a fe wa jigi t'a la; nka a b'a diya ka temen a kɔrɔce ce 3 bεe kan. Ce 4 ninnu ye jɔn ni jɔn ye ?

U bεe lakɔrɔ ye jɔn ye ? U bεe ladogɔnin ye jɔn ye ? ».

Fanta Fonba
Ka bo Jumanzana - Kumoja
(Fana)

MOOTI KA BI SUMAYA KELELI «POROZE» NA SE KA KE SABABU JUMAN YE SINI DINE KONO WA?

Sumaya keleli ye dijne seleke naani dɔnnibagabawni kene reye baaratonw haminanko ye, kabini san 1950. O waati la, wari miliyari caman ni soso fagalaln suguya caman lajerele, walasa ka sosow faga «Azi» tilebin fe, ani Afiriki jamana dow kono.

Mogow hakili la, o waati sumaya te se ka kele k'a ban abada, fo sosow bee lajelen ka silatunun pewu, dijne kono.

San 15 hake temennen kofe, a kolosira ko baara in bee kera fu ye, ka d'a kan soso cayara ka t'a fe, wa sumaya fana waranna, ka laban ka juguya kosebe.

A ma meen, san 1992, okutoburukalo la, sumaya be ka jamana minnu sosoko juguya, olu ye nɔgɔn lajereba ke «Amisseredamu» dugu kono, walasa ka feere kuraw soro bana in keleli la.

A ma jini tugun ka sumaya silatunun; nka, a jirala ko feerew be se ka soro ka bana in fanga dogoya, ka banakise nagasi. O siratige la, a ka kan, jan ka to denmisew na, minnu be taa san 11 la, ani muso konomaw, k'a sababu ke, fanga t'olu la, min be se ka sumaya kunben.

«Amisseredamu» nɔgɔnye waati la, Mooti kene yakow n'a hadamadenyakow nemogoso ye «erezon» haminanko jira «G.T.Z» ka lasigiden la Seware, sumaya keleli siratige la. O kera bensenma wale jumanbaye, bawo, Mooti sumayako ma dogo mogo si kelen na.

Mooti sumaya keleli «poroze» sigiya sen kan, nin cogo la. Baarada in kosemennen be jamana yere ka sumaya keleli «porozeba» la, Bamako.

«Poroze» in ka lajini ye, ka se ka belebele fara sumaya keleli feerew kan; ka sumaya sidonni nɔgɔya ka bo

bana tow la; ka laban ka kunnafoni faranfasilenw jense Mooti mara kono sumayakow kan.

Baaraw bolodali nɔgɔnyew kofe, minnu kera, feburuyekalo la Bamako, ani awirilikalo la Seware, san 1993, segesegeliw kera hadamaden hake ni sumaya konew kan Mooti ani Banjagara maraw kono.

Segesegeliw jaabi folow nefora jumadon, setanburukalo, tile 23, san 1994, Banjagara kene yakow baarada la.

Banjagara dugulenw, konemogow, yiriwali tonw, paritiw, ani Mooti ni Banjagara kene yakow baarakelaw bee tun be kene kan. Nɔgɔnye nemogoya tun be Banjagara mara nemogoy, Moriba Sinayoko, bolo.

Jaabiw y'a jira ko soso suguya min ka jugu kosebe, n'a ka cinni be se ka ke hadamaden sata ye, o de ka ca kosebe dafe duguw kono. A kolosira ko soso cinda min be mogobana, o ka ca Mooti dafe duguw la kosebe a ka dogo sigiyoro tow la.

Tuma min, Moriba Sinayoko ye nɔgɔnye dayele, dogotoro Bamiya, ka bo Mooti sumaya keleli «poroze» la, ani Wɔlimeri, ka bo «Tubigeni» kalansoba la, Aliman jamana kan; ani Manteli ni Katerina, ka bo «Berelen» kalansoba la, Aliman jamana kan; ani dogotoro Diko, ka bo furakelikow kalansoba la, Bamako; olu kelen-kelen bee y'u ka segesegeliw jaabiw nefo jama ye. Korofow bee bayelemana fulakan na walasa bee be se ka faamuya soro.

Segesegeli ninnukera setanburukalo la, san 1993, ani awirilikalo ni menkalo la, san 1994, sigiyoro duuru (5) jate kono : (Mooti dugu; Mooti dafe duguw n'olu beji kono; Banjagara Kulukanna;

Banjagara cencenkanna; ani Banjagara dugu).

Jaabiw y'a jira ko soso suguya min ka jugu kosebe, n'a ka cinni be se ka ke hadamaden sata ye, o de ka ca kosebe dafe duguw kono. A kolosira ko soso cinda min be mogobana, o ka ca Mooti dafe duguw la kosebe a ka dogo sigiyoro tow la.

O koro ye ko soso ka ca duguba kono ka temen dafe duguw kan, nka soso minnu be farigan bila mogobana, n'a be fu ma ko «anofeli», olu ka ca dafe duguw kono ka temen duguba kono na kan.

Segesegeliw y'a sabati ko sumaya fariganjuguba ka ca kosebe Banjagara Kulukanna kan, cencenmayorla katem Banjagara duguba ni Mooti dafe duguw kan ! Fariganjuguba in ka dogo kosebe Mooti dugu kono.

A dɔnna ko mogobana minnu dalen don a la ko soso be sumaya lase hadamaden ma, olu ka ca dugubaw kono ka temen dafe duguw kan.

Banjagara Kulukan mogow n'a cencenkan mogow ka faamuya la, sumaya be soro fen timimanwe. Sange be matarafa kosebe Mooti dugu kono, ka soro, a dɔnnen yere te Banjagara cencenma yoro dow la.

Konodimi gansan

Ni konodimi be mogobana i be nsaban dili sen, k'a sinen, k'a tara toroki, k'a laja, k'a ke jikalan, wai seri la, k'a min.

- i be neremugu ani nsiramugu noon, k'a dun.

- i be ntoro dili sen, k'a sinen, k'a tobi, k'a min sogoma ni wula.

- i be nuriis bulu kari, k'a toroki, k'a mugu bo, k'a ni keningemugu, k'a nɔgɔn na, k'a ke sen la, k'a nɔnokene k'a la, k'a min.

Dawuda JARA

Ni sumaya ye mogow min, ko a donna ko sumaya jaati don, duguba konona bolen kaa la, banabaato sit'a nesin dogotoroso ma; bee b'u yere furake. O siratige la, niwakini be ta Mooti dugu kono, ka soro Banjagara kulukanna n'a cencenkan mogow, ani Mooti dafe dugu mogow, b'u yere furake ni jiriw ye.

Dogotoro Fode Kulubali, poroze nemogo, y'a jira ko jaabi ninnu te seben k'u bila ten gansan. Keneyakow baarakelaw ben'usinsin jaabiwkan, walasa ka sigiyorokelen-kelen bee ka sumaya sidon, ka soro ka bee ka furaw ni furakecogow kerengeren ka ben n'i ye.

Abeseka foko Mooti mara sumaya furakeli «poroz» be hakili min ke, k'a sababu ke a ka feere kerengerennen ye: «Poroz» ni farafin furakelaw be baara ke cogou fe, ani kenya sabatili baarada misen minnubetogodawla. Okofe, sumaya te furake abada fo a ka don folo sumaya suguya min don.

Hali ka dan o yoro doren ma, Banjagarakaw ni Mootikaw, ani keneyakow baarakelaw ka kan k'u sebe don baara in ma sanko nin waati la, baara bena ke ni jaabiw ye tuma min na.

N'Ala sonna, ko ni «poroz» in kera wasako ye, poroz min «G.T.Z» ka lasigiden «OPEN» ka fo la, ni dije seleke naani donnibagabaw be k'u nemada a taamacogo fe, a be se ka ke sini, Mooti mara «poroz» ka baarakelenw ka ke sababu numan ye dije bee lajelen ma, sumaya keleli siratige la.

Banjagara dayeli n'a datuguli waatiw la, dogocog Fode Kulubali ni Moriba Sinayoko ye Aliman jamana tanu, k'a walenumando kosebe bawo, jamana in y'a jira ko u b'u jo poroz wariko jigi koro fo ka taa se san 2002 ma. Sewako ni timinandiyako te temen nin wale kan.

Kibaru ka cidem Badama Dukure

Kuna banakis silasali sabatira

San 1991 la, dijejamana horonyalenw ka tonba min ye «ONU» ye, o bolofara min jesinnen be keneyakow ma, n'o ye «OMS» ye, o tonjekulu jamanawye dijeye do ke, min kuncera kuna banakis silasali kan, k'a ban pewu dije dugukolo kan, ka ben san 2000 ma. O dogon ni sisani ce i ko san 3 hake furance kono, wale caman kera. O walew dantigeli kama, kunnafonilaselaw wulila, ka se kunabana kelekuntigi ma, n'o ye Dogotoro NCRIDENye, minkaciyakeda be Zenewu, Suwisi jamana kono, k'a nininka.

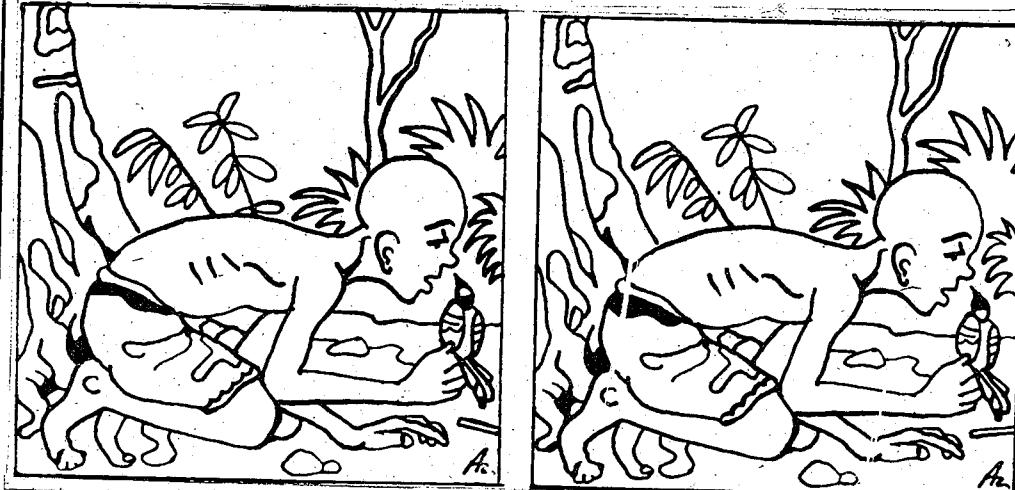
O nininkali siratige la, Dogotoro NCRIDEN y'a jira, ko feere minnu tigera, walasa ka kuna furakelicogo kurajensen, n'oye «polishimi yoterapi» ye, ko halin'o ma se, ka kuna banakis kele, k'a ban, k'o bena ke sababu ye, ka kunatow hake dogoya, fo ka se mogokelendoron ma, mogokulu 10.000 kelen-kelen bee kan. A ka fo la, kabini

furakelicogo kura in daminera san 1985 la, fo ka se san 1993 ma, i ko san 8 hake kono, ko kunato mogo miliyon 5 ni kodesfurakera, k'ukenyaya, k'a soro mogo miliyon kelen hake be furakeli la. Ay'a sementiya, ko k'a ta san 1993 la, fo ka se san 2000 ma, i ko san 7 hake kono, ko kunato miliyon 5 de ka kan, ka furake; ko n'o bora a sira fe, ko bana in be se, ka ban, farajela san 1997 la, ka ban Afiriki kono, san 1998 la, ka ban Azi kono, san 2000 la; ko n'a kera cogo o cogo, a te ban dije bee kono, fo kunatow ka lakodon, furakeliw kankotige, furasongow kana dese, bee k'a ko k'i kunkoroko ye.

O la, a y'a jira ko fangasow, demejekuluw, dococrow, jamanadenw ani banabaatow wata k'i joyc i joyc la, walasa, kunatoya bana kana cgo si ka dijetatige lanogo tugun fok'a senbohadamadenyakow ani srokow la.

TULON

Nin desen fila dilanbaga y'a dab'a kama, ka fili 10 k'u la. A y'olu jini.

1-Kids kunkolo. 2-Kidit sentiri (jala). 3-jiti min be kinime. 4-jiti min be numasfe, o dili kelein. 5-Numante booi (bolonkoni). 6-jitisunun min be kinime. 7-Cemanci jirboi kelein. 8-Jegesn min be kolidi karn. 9-Ulikunkuru min be kinime. 10-Jirji min be numasfe.

KCR

Segu Ofisi ye dōnsen kura ta

San 1994, setanburukalo tile 30, Malosene ciyakeda min be Segu n'a be wele "Ofisi" o nemogoso kulu y'a ka laje folo ke, baarada in kuntigi ka nemogoya kono, n'o ye Feridinan Tarawele ye.

U ka baaraw senfe, minnu tun semejiri ye "Ofisi" labaarali wariko jatemine ye, u ye feerew boloda minnu bëna waleya san 1994 ni san 1995 ce.

O ko, tonsigilaw ye naniya camant a «Ofisi» yiriwali sira kan, i n'a fo : baji donniko numan malosene baaraw dafe ani cikejekuluw ka nogonfaamuya n'u ka yere laben sira kan.

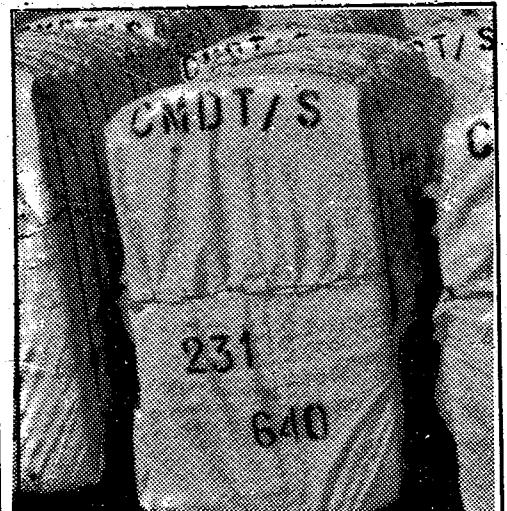
«Ofisi» tonsigilaw y'u naniya jira

malosene baarako numan waga bolikan, dönniya kura sorolenw tiimeli la malo sorò labugunni sira kan. Lajekelaw k'u sago ye bolodijogonma ye u ni Telémusi nogobeyoré nemogow ni nogon ce, ka bolodijogonma ni jekabaara sinsin u ni Telémusi ciyakeda ni nogon ce.

«Ofisi» nemogó ko k'ale sago ye malosene jibolisiraw lawereli ye, walasa jamana ka nafaba sorò malosene la. A k'o siratige la, u bëna deme suguya bee lase cikelaw ma, walasa u ka's'u yere koro dijelatige walew bee la.

"Ofisi" lakurayali feerew ye u ka baarakelaw hake dogoya fo ka na se mog 540 ma; k'a sorosan 1991 waati, u hake tun ye 1700 ye.

KENENKUN Koori Sannifeere

Ton min be wele Sikawo, n'o ye Kenenkun koorisnelaw ka ton ye, o ye laje do ke utikalo temennen, min nemogoya tun be Abudu JARA ni Siriki KANE bolo.

Laje in tun be fenda min kan, o do ye sefawari fanga dogoyali ye, min kera sababu ye do ka fara koori songakan, k'a bo 17 la, k'a ke 25 ye. O kibaruya dara lajekelaw tulo kan. Senekelaw hamie min ye koori sannifeerekokan, okuma fora tonsigi in senfe, k'a jira ko ni koori pesera, mobili min be taa n'a ye ponbasikili kan, ko dugulamogow k'u jija k'o nimoro ta, ani ka mogó da koori kan kataa pon na, walasa nanbara kana se ka ke; bawo jatemine kera k'a jira, ko puwa hake min be ke izini na, o koori hake te sorò yen.

Okofe, geleya min b'u yere kan, u ka koori feere suguw kono, u da sera o daw ma, n'o ye u be sorò min ke koori sanni senfe duguw ka nafa kama. Ajiralal k'o feerew nafa ka dogokojugu, k'a da peselisarako ni kolosilisarako ni mobilisarako caya kan.

Laje in senfe, da sera fana koori foloko n'a filananko ma izini na, walasa o kibaruya ka di koorisnelaw ma joona sanni koori warisara tuma ce.

Laje kuncera ni laadala tonsigi do bolodali ye kalo o kalo sibiridon folo, Kenenkun koorisnelaw ka jekulu fe.

Musa KANE

Balikukalan karamogó
Bugukorola Kenenkun (Kulukoro)

Alimanw lasigiden Mali kono